

סוג הבחינה: א. בגרות לבתי ספר על-יסודיים
ב. בגרות לנבחנים אקסטרניים
מועד הבחינה: חורף תשע"ג, 2013
מספר השאלון: 904041
לנבחנים אקסטרניים — 45
נספח: תכנית הלימודים (לשאלון 45 בלבד)

ספרות עברית וכללית

לעולים חדשים

2 יחידות לימוד

הוראות לנבחן

- א. משך הבחינה: שתיים ושלושה רבעים.
- ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה ארבעה פרקים.
פרק ראשון: שירה (שירת ימי הביניים, שירת ביאליק, שירת המאה ה־20)
פרק שני: סיפור קצר
פרק שלישי: דרמה
פרק רביעי: רומאן וספרי קריאה
כל הפרקים בבחינה הם חובה.
ענה על השאלות לפי ההוראות האלה:
מהפרק הראשון (שירה) ענה על שתי שאלות (24 נקודות).
מהפרק השני (סיפור קצר) ענה על שתי שאלות (24 נקודות).
בכל אחד מהפרקים השלישי (דרמה) והרביעי (רומאן וספרי קריאה) ענה על שאלה אחת (לכל שאלה — 26 נקודות; סה"כ — $26 \times 2 = 52$ נקודות).
- ג. חומר עזר מותר בשימוש: (1) מילון לפי בחירת הנבחן.
(2) לנבחנים אינטרניים: רשימה מודפסת של היצירות שנלמדו.
(3) לנבחנים אקסטרניים: תכנית הלימודים מצורפת.
- ד. הוראות מיוחדות: (1) רשום בראש כל תשובה את מספר הפרק ואת מספר השאלה שבחרת להשיב עליה.
(2) אין להדגים באמצעות אותה יצירה בתשובות שונות.
(3) לנבחנים אינטרניים: חובה לצרף למחברת את רשימת היצירות שנלמדו.

כתוב במחברת הבחינה בלבד, בעמודים נפרדים, כל מה שברצונך לכתוב כטיוטה (ראשי פרקים, חישובים וכדומה).
רשום "טיוטה" בראש כל עמוד טיוטה. רישום טיוטות כלשהן על דפים שמחוץ למחברת הבחינה עלול לגרום לפסילת הבחינה!

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

ב ה צ ל ח ה !

/המשך מעבר לדף/

ה ש א ל ו ת

פרק ראשון — שירה (שירת ימי הביניים, שירת ביאליק, שירת המאה ה־20)

ענה על שתיים מהשאלות 1-13 (לכל שאלה — 12 נקודות; סה"כ — 24 נקודות).

שירת ימי הביניים

1. קרא את השיר שלפניך, וענה על השאלה שאחריו.

רֵאָה שְׁמֶשׁ / שלמה אבן־גבירול

רֵאָה שְׁמֶשׁ לַעֲת עֶרֶב אֲדָמָה / כָּאֱלוֹ לְבִשָּׁה תּוֹלַע לְמַכְסָה,
תַּפְשֵׁט פָּאֲתֵי צָפוֹן וְיָמִין / וְרוּחַ יָם בְּאַרְגָּמָן תִּכְסֶּה,
וְאַרְץ – עֲזוּבָה אוֹתָהּ עֲרָמָה / בְּצֵל הַלֵּילָה תִּלֵּין וְתַחֲסֶה,
וְהַשֶּׁחַק אֲזִי קָדָר, כָּאֱלוֹ / בְּשֶׁק עַל מוֹת יְקוֹתִיאל מְכֶסֶה.

בשיר זה סוף החיים מעוצב באמצעות תיאורי טבע. הסבר והדגם קביעה זו.

2. קרא את השיר שלפניך, וענה על השאלה שאחריו.

כְּתַב סֵתִיו / שלמה אבן־גבירול

כְּתַב סֵתִיו בְּדִיו מְטָרִיו וּבְרִבְיּוֹ
וּבְעֵט בְּרָקִיו הַמְּאִירִים וְכַף עָבִיו
מִכְתָּב עָלֵי גֶן מִתְכַּלֶּת וְאַרְגָּמָן
לֹא נִתְכַּנּוּ כֵהֶם לְחוּשָׁב בְּמַחֲשָׁבִיו.
לָכֵן, בְּעֵת חֲמֻדָּה אֲדָמָה פָּנִי שֶׁחַק,
רָקְמָה עָלֵי בְדֵי עֲרוּגוֹת כְּכוֹכְבִּיו.

הסבר כיצד פעולות של כתיבה ורקמה מסייעות לעצב את התהליך המתרחש בטבע.

הדגם את דברך.

3. קרא את השיר שלפניך, וענה על השאלה שאחריו.

כְּתוּבֹת פָּסִים / משה אבן עזרא

כְּתוּבֹת פָּסִים / לְבַשׁ הַגֵּן / וּכְסוּת רֶקֶמָה / מִיְּדֵי דְשָׁאוֹ,
וּמַעִיל תְּשֻׁבָּן / עֲטָה כָּל עֵץ / וּלְכָל עֵץ / הָרָאָה פְּלֹאוֹ.
כָּל צִיץ חֲדָשׁ / לְזֶמֶן חֲדָשׁ / יֵצֵא שׁוֹחֵק / לְקֶרֶאת בּוֹאוֹ –
אֶךְ לְפָנֵיהֶם / שׁוֹשֵׁן עֶבֶר, / מִלֶּךְ, כִּי עַל / הַיּוֹם כִּסְאוֹ.
יֵצֵא מִבֵּין / מִשְׁמֵר עָלָיו / וְיִשְׁנֶה אֶת / בְּגָדֵי כְּלָאוֹ.
מִי לֹא יִשְׁתָּה / יֵינוּ עָלָיו – / הָאִישׁ הַהוּא / יֵשֵׁא חֲטָאוֹ!

הסבר כיצד פריטי הלבוש הנזכרים בשיר מסייעים לעצב את התהליך המתרחש בטבע.

הדגם את דבריך.

שירת ביאליק

4. קרא את השיר שלפניך, וענה על השאלה שאחריו.

לְבָדִי / חיים נחמן ביאליק

כָּלֶם נָשָׂא הָרוּחַ, כָּלֶם סָחַף הָאוֹר,
שִׁירָה חֲדָשָׁה אֶת-בֶּקֶר חַיִּיהֶם הִרְגִּינָה;
וְאֵנִי, גֹּחַל רֶךְ, נִשְׁתַּכַּחְתִּי מִלֵּב
תַּחַת כִּנְפֵי הַשְּׂכִינָה.

בְּדָד, בְּדָד נִשְׁאַרְתִּי, וְהַשְּׂכִינָה אֶף-הִיא
כִּנְיָ יְמִינָה הַשְּׂבוּרָה עַל-רֹאשִׁי הִרְעִידָה.
יָדַע לִבִּי אֶת-לִבָּהּ: חֲרִיד חֲרִידָה עָלִי,
עַל-בָּנָה, עַל-יְחִידָה.

כֶּכֶר נִתְגַּרְשָׁה מִכָּל-הַיּוֹרוֹת, רֶק-עוֹד
פֶּנֶת סֹתֵר שׁוֹמֵמָה וְקִטְנָה נִשְׁאַרָה –
בֵּית-הַמְדָּרֶשׁ – וְתַתְּכֶם בְּצֵל, וְאֵהִי
עִמָּה יָחַד בְּצִרָה.

וּכְעֵין סִיּוֹם שֶׁל-קִינָה עֲתִיקָה מְאֹד,
וּכְעֵין תְּפִלָּה, בִּקְשָׁה וְחֲרִידָה כְּאַחַת,
שְׁמָעָה אֹזְנִי בְּכִינָה הַחֲרִישִׁית הַהִיא
וּבְדַמְעָה הַהִיא הַרוֹתַחַת –

הסבר והדגם את ההתלבטות (הדילמה) של המשורר לאורך השיר.

כיצד המטפורה של הגוזל ואמו מסייעת לעצב התלבטות זו? הסבר והדגם את דבריך.

5. קרא את השיר שלפניך, וענה על השאלה שאחריך.

וְאִם יִשְׁאַל הַמְּלָאךְ / חיים נחמן ביאליק

„לא, כִּי נִשְׁרָה עַל-דָּף גִּמְרָא קְדוֹשָׁה.
גִּמְרָא הִיְתָה לְזִקְנֵי שְׁעִירַת גְּוִילִים וּמַעֲוֹכָה,
וּבְכִרְסָה – שְׁתֵּי שְׁעֵרוֹת שֶׁל-זִקְנֵי הַלָּבֶן,
חוּטֵי צִיצִיּוֹת פְּסוּלוֹת שֶׁל-טְלִיתוֹ הַקְּטָנָה
וְסִמָּנִים שֶׁל-הַרְבֵּה טְפוֹת חֶלֶב וְשִׁעוּה,
וּבְגִמְרָא הַזֹּאת, בְּמַעֲי אוֹתִיּוֹת מֵתוֹת
בְּדָד פִּרְפְּרָה נִשְׁמָתִי.”

– וּתַחֲזֹק? –

„לא, פִּרְפְּרָה וּתְשׁוּרָר, מְלֹאכִי!
בְּאוֹתִיּוֹת הַמֵּתוֹת שִׁירֵי חַיִּים הַקָּרוֹן,
וּבְאַרְזֹן סִפְרֵי זִקְנֵי מִתִּי עוֹלָם נִדְעָזְעוּ.
שׁוֹנִים הָיוּ הַשִּׁירִים: עַל-עֵב קִטְנָה וּבִהִירָה,
עַלִי קָרֵן הַזֶּהָב וְעַלִי דְמָעָה מִזִּהִירָה,
עַלִי צִיצִיּוֹת פְּסוּלוֹת וְעַלִי טְפוֹת שֶׁל-שִׁעוּה –
אֵךְ שִׁיר אֶחָד לֹא יִדְעָה – שִׁיר עֲלוּמִים וְאַהֲבָה.
וּתְכַל לְצֹאֲתָהּ, וְתַהֲמָה, וְלֹא-מִצָּאָה תִּנְחוּמִין,
וּתַתְּעַלֵּף עַד-כְּלוּתָהּ, וְהִי צֶרֶף-לָהּ עַד-מוֹת.
פַּעַם אַחַת פָּקַדְתִּי אֶת-גִּמְרַתִּי הַבְּלָה –
וְהִנֵּה פִּרְחָה מִתּוֹכָהּ נִשְׁמָתִי.”

וְעַדֵּין הִיא טָסָה וּמִשׁוּטָטָה בְּעוֹלָם,
מִשׁוּטָטָה וְתוֹעָה וְאֵינָה מוֹצֵאת תִּנְחוּמִין;
וּבְלִילוֹת הַצְנוּעִים שֶׁבְּתַחֲלִית כָּל-חֹדֶשׁ,
בְּהַתְּפַלֵּל הָעוֹלָם עַלִי סְגִימַת הַלְּבָנָה,
הִיא מִתְּרַפָּקָה בְּכִנְפָּהּ עַלִי שֶׁעַר הָאֲהָבָה,
מִתְּרַפָּקָתָה, דוֹפְקָתָה וּבוֹכִיָּה בְּחֶשְׁאִי,
וּמִתְּפַלֵּלָה עַל-הָאֲהָבָה.”

בְּנִי, נִשְׁמָתְךָ אֵיךְ? –
„שׁוּט בְּעוֹלָם, בְּקִשְׁנָה, מְלֹאכִי!
יֵשׁ בְּעוֹלָם כָּפֹר שְׁאֵנִי, מִקֵּץ חוֹמַת יַעֲרִים,
וְלִכְפֹּר רָקִיעַ תְּכַלֵּת, בְּלִי מִצָּרִים רָקִיעַ,
וְלִרְקִיעַ הַתְּכַלֵּת בַּת-יְחִידָה בְּאִמְצָע:
עַב יְחִידָה, לְבָנָה וְקִטְנָה.
וּבְצִהָרֵי יוֹם קִיץ בְּדָד שֶׁחֶק-שֶׁשׁ יָלַד,
יָלַד עֲזוּב לְנַפְשׁוֹ, רֶךְ וְיָחִיד וְחוֹלָם –
וְאֲנִי הוּא הַיָּלֵד, מְלֹאכִי.
פַּעַם אַחַת הִתְעַלֵּף כָּל-הָעוֹלָם וַיִּשְׁתַּק,
וְשְׁתִּי עֲנִי הַיָּלֵד הַשְּׁמִימָה נִמְשָׁכו,
וַיִּרְאֶנָּה, הַיְחִידָה, הַזֶּכֶה, הַבְּרוּרָה,
וּנְפִשׁוֹ יִצְאָה בְּרֹאוֹתָיו, כְּצֹאֲת יוֹנָה מִשׁוּבָבָה,
אֵל הָעֵב הַנִּחְמָדָה.”

– וּתְמוּגָה? –

„גַּם-שְׁמֵשׁ יֵשׁ בְּעוֹלָם, מְלֹאכִי!
אֶת-נִשְׁמָתִי הַצִּיִּלָּה קָרֵן פֹּז רַחֲמֵינָהּ,
וְעַל-כִּנְפֵי הַזֶּהָר יָמִים רַבִּים פָּוָה
כְּצִפְרַת לְבָנָה;
פַּעַם רָכְבָּה בְּבִקְרָה עַל-גִּב קָרֵן הַזֶּהָב,
הַלוּף הַלָּכָה לְבִקֵּשׁ פְּגִימַת טַל בֵּין הַדְּשָׁאִים,
וְדִמְעָה זָכָה וְתַמָּה אֲזַע-לִחֵי רַעְדָּה,
וּתִזְדַּעַזַּע הַקָּרֵן וְנִשְׁמָתִי צָנְחָה –
וּתִשְׁתַּקַּע בְּדִמְעָה.”

– וּתִיבָשׁ? –

הסבר והדגם כיצד הבדירות של המשורר באה לידי ביטוי בבית הראשון ובבית האחרון בשיר.

שירת המאה ה' 20

שירי רחל

6. קרא את השיר שלפניך, וענה על השאלה שאחריו.

רק על עצמי / רחל

רק על עצמי לספר ידעתי.
צר עולמי כעולם נמלה,
גם משאי עצמתי כמוה,
רב וכבד מכתפי הדלה.

גם את דרכי — כדרכה אל צמרת —
דרך מכאוב ודרך עמל,
יד ענקים זדונה ובוטחת,
יד מתבדחת שמה לאל.

כל ארחותי הליו והדמיע
פחד טמיר מיד ענקים.
למה קראתם לי, חופי הפלא?
למה כזבתם, אורות רחוקים?

פרש את שתי השורות המסיימות את השיר, והסבר את תרומתן להבנת המשמעות של השיר.

הדגם את דבריך.

7. קרא את השיר שלפניך, וענה על השאלה שאחרינו.

פְּגִישָׁה, חֲצִי פְּגִישָׁה / רחל

פְּגִישָׁה, חֲצִי פְּגִישָׁה, מִכֵּט אֶחָד מְהִיר,
קִטְעֵי נִיבִים סְתוּמִים — זֶה דִּי...
וְשׁוֹב הַצִּיף הַכֹּל, וְשׁוֹב הַכֹּל הַסֵּעִיר
מִשְׁבֵּר הָאֲשֶׁר וְהַדֹּנִי.

אף סֶכֶר שִׁכְחָה — בְּנִיתִי לִי מִגֵּן —
הִנֵּה הִיא כְּלֹא הִיא.
וְעַל בְּרָכִי אֶכְרַע עַל שְׁפַת אָגַם סוּאֵן
לְשִׁתּוֹת מִמֶּנּוּ לְרוֹנֵה!

תאר את התהליך הרגשי שעוברת הדוברת בשיר, והסבר כיצד ציורי הלשון (מטפורות, דימויים) מביעים תהליך זה.

8. קרא את השיר שלפניך, וענה על השאלה שאחרינו.

זְמַר נוֹגָה / רחל

הַתְּשֻׁמֶע קוֹלִי, רְחוּקִי שְׁלִי,
הַתְּשֻׁמֶע קוֹלִי, בְּאֶשֶׁר הִנֵּךְ —
קוֹל קוֹרֵא בְּעֹז, קוֹל בּוֹכָה בְּדָמִי
וּמַעַל לְזִמְן מְצוּהַ בְּרָכָה?

תִּבְלֵ זֹרֵב וּדְרָכִים בָּהּ רַב.
נִפְגָּשׁוֹת לְדֶק, נִפְרָדוֹת לְעֵד.
מִבְקֵשׁ אָדָם, אֵף פּוֹשְׁלוֹת רִגְלִיו,
לֹא יוֹכֵל לְמַצֵּא אֶת אֲשֶׁר אֶבֶד.

אַחֲרוֹן יָמֵי כָכָר קְרוֹב אוֹלִי,
כָכָר קְרוֹב הַיּוֹם שֶׁל דְּמָעוֹת פְּרִידָה,
אַחֲכָה לְךָ עַד יִכְבּוּ חַיִּי,
כַּחֲכוֹת רַחֵל לְדוֹדָהּ.

הסבר את הבית השני בשיר, וכתוב מהי תרומתו להבנת השיר כולו.

9. קרא את השיר שלפניך, וענה על השאלה שאחריו.

מנגד / רחל

קשוב הלב. האזן קשבת:
הבא? היבוא?
בכל צפיה
יש עצב נבו.

זה מול זה — החופים השונים
של נחל אחד.
צור הגזרה:
רחוקים לעד.

פרוש כפיים. ראה מנגד
שמה — אין בא.
איש ונבו לו
על ארץ רבה.

הסבר את הבית השני בשיר, וכתוב מה אפשר ללמוד ממנו על עולמה של המשוררת.

שירי יהודה עמיחי

10. קרא את השיר שלפניך, וענה על השאלה שאחריו.

לא כְּרוֹשׁ / יהודה עמיחי

לא כְּרוֹשׁ,
לא בְּת אַחַת, לא כְּלִי,
אַלּא כְּדֶשָׁא, בְּאַלְפֵי יְצִיאוֹת זְהִירוֹת־יְרֻקוֹת,
לְהִיּוֹת מִסְתָּר כְּהֶרְבֵּה יְלָדִים בְּמִשְׁחָק
וְאַחַד מִחִפְשׁ.

וְלֹא כְּגִבֹר הַיְחִיד,
כְּבֶן־קִישׁ, שֶׁמִּצְאוּהוּ רַבִּים
וְעָשׂוּ אוֹתוֹ לְמֶלֶךְ.
אַלּא כְּגֶשֶׁם בְּהֶרְבֵּה מְקוֹמוֹת
מַעֲנִיִּים רַבִּים, לְהִתְחַלֵּחַ, לְהִיּוֹת שְׁתּוּי
פְּיוֹת רַבִּים, לְהִיּוֹת נָשׁוּם
כְּאוֹיֵר בְּשָׁנָה וּמִפְּזֹר כְּפִרְיָהּ בְּאֵבִיב.

לא הִצְלִיחַ הַחֹדֶר, הַמַּעֲוָרֵר
בְּשַׁעַר הָרוּפָא הַתּוֹרֵן,
אַלּא בְּדַפִּיקוֹת, בְּהֶרְבֵּה אֶשְׁנָבִים
בְּכִנִּיסוֹת צְדָדִיּוֹת, בְּהֶרְבֵּה דְּפִיקוֹת לֵב.

וְאַחֲר־כֵּן הִי־צִיָּאָה הַשְׁקֻטָה, כְּעֶשֶׂן
כְּלִי תְרוּעָה, שֶׁר מִתְפַּטֵּר,
יְלָדִים עֵיפִים מִמִּשְׁחָק,
אֲבֹן בְּגִלְגּוּלִים הָאֲחֵרוֹנִים

לְאַחַר הַמּוֹרֵד הַתָּלִיל, בְּמָקוֹם שֶׁמִּתְחִיל
מִישׁוֹר הַתּוֹר הַגָּדוֹל, אֲשֶׁר מִמֶּנּוּ,
כְּתֻפֹּת הַמִּתְקַבְּלוֹת,
עוֹלָה אֵיךְ בְּהֶרְבֵּה רְבוּא גְּרָגִירִים.

בחר בשלושה ציורי לשון (מטפורות, דימויים) מבתי השיר השונים, והסבר את תרומתם להבנת

המשמעות של השיר. הדגם את דבריך.

11. קרא את השיר שלפניך, שיר 10 ממחזור השירים "טיול ישראלי", וענה על השאלה שאחריו.

אני זוכר שאלה בספר לימוד החשבון / יהודה עמיחי

אני זוכר שאלה בספר לימוד החשבון,
על רכבת שיוצאת ממקום אחד ורכבת אחרת
שיוצאת ממקום אחר. מתי יפגשו?
ואף אחד לא שאל מה יקרה כאשר יפגשו,
אם יעצרו או יעברו אחת על פני השנייה ואולי יתנגשו.
ולא היתה שאלה על איש שיוצא ממקום אחד
ואשה שיוצאת ממקום אחר. מתי יפגשו
והאם בכלל יפגשו ולכמה זמן יפגשו?
ובדרך ספר לימוד החשבון. עכשו הגעתי
אל העמודים האחרונים שבהם רשימת הפתרונות.
ואז היה אסור להסתכל בהם ולהשתמש בהם.
עכשו מתר. עכשו אני בודק
במה צדקתי ובמה טעיתי
ויודע מה עשיתי נכון ומה לא עשיתי. אמן.

מהו ההבדל, על פי השיר, בין השאלות והפתרונות בספר לימוד החשבון ובין השאלות והפתרונות
בנוגע לחיי אדם? הסבר והדגם את דבריך.

12. קרא את השיר שלפניך, וענה על השאלה שאחריך.

תִּירִים / יהודה עמיחי

בְּקוֹרֵי אֲבֵלִים הֵם עוֹרְכִים אֶצְלָנוּ,
יוֹשְׁבִים בֵּיךְ וְשֵׁם, מְרַצִּינִים לֵיד הַכֶּתֶל הַמַּעֲרָבִי
וְצוֹחֲקִים מֵאַחֲרֵי וִילּוֹנוֹת כְּבָדִים בְּחֹדְרֵי מְלוֹן,

מִצְטַלְמִים עִם מֵתִים חֲשׂוֹבִים בְּקֶבֶר רָחֵל
וּבְקֶבֶר הָרָצֵל וּבְגִבְעַת הַתְּחַמֶּשֶׁת,
בוֹכִים עַל יָפִי גְבוּרַת נְעָרֵינוּ
וְחוֹשְׁקִים בְּקִשְׁיחוֹת נְעוּרֹתֵינוּ
וְתוֹלִים אֶת תְּחַתּוֹנֵיהֶם
לִיְבוֹשׁ מְהִיר
בְּאַמְבִּטִּיָּה כְּחֻלָּה וְצוֹנְנָה.

פַּעַם יִשְׁבְּתִי עַל מַדְרָגוֹת לֵיד שַׁעַר בְּמַצוֹדֶת דָּוִד, אֶת שְׁנֵי
הַסֵּלִים הַכְּבָדִים שֶׁמֵּתִי לִידִי. עֲמֹדָה שֵׁם קְבוּצַת תִּירִים
סָבִיב הַמְדְרִיר וְשִׁמְשֵׁתִי לָהֶם נִקְדַּת צִיּוֹן. "אַתֶּם רוֹאִים
אֶת הָאִישׁ הַזֶּה עִם הַסֵּלִים? קִצַּת יְמִינָה מֵרָאשׁוֹ נִמְצְאָה
קִשְׁתׁ מִן הַתְּקוּפָה הָרוֹמִית. קִצַּת יְמִינָה מֵרָאשׁוֹ". אֲבָל
הוּא זֶה, הוּא זֶה! אֲמַרְתִּי בְּלִבִּי: הִגָּאֵלָה תָּבוֹא רַק אִם יִגִּידוּ
לָהֶם: אַתֶּם רוֹאִים שֵׁם אֶת הַקִּשְׁתׁ מִן הַתְּקוּפָה הָרוֹמִית?
לֹא חֲשׂוֹב: אֲבָל לִידָה, קִצַּת שְׁמָאֵלָה וּלְמִטָּה מְמֻנָּה, יוֹשֵׁב
אָדָם שֶׁקֵּנָה פְּרוֹת וִירְקוֹת לְבֵיתוֹ.

כיצד מתואר בשיר הביקור של התיירים המגיעים למדינת ישראל? הסבר את הביקורת
המשתמעת מתיאור זה.

13. קרא את השיר שלפניך, וענה על השאלה שאחריו.

משלשה או ארבעה בחדר / יהודה עמיחי

משלשה או ארבעה בחדר
תמיד אחד עומד ליד החלון.
מכרח לראות את העול בין קוצים
ואת השרפות בגבעה.
וכיצד אנשים שיצאו שלמים
מחזרים בערב כמטבעות ערף לביתם.

משלשה או ארבעה בחדר
תמיד אחד עומד ליד החלון.
שערו האפל מעל למחשבותיו.
מאחוריו המלים.
ולפניו הקולות הנורדים בלי תרמיל,
לבבות בלי צידה, נבואות בלי מים
ואכנים גדולות שהושבו
ונשארו סגורים כמכתבים שאין
להם כתבת ואין מקבל.

ה"עומד ליד החלון" רואה מציאות קשה.

תאר שני פרטים של מציאות זו, והסבר את הביקורת המשתמעת מתיאור זה.

פרק שני – סיפור קצר

ענה על שתיים מהשאלות 14-16 (לכל שאלה - 12 נקודות; סה"כ – 24 נקודות).

שים לב! בשאלות 14-15 אין לענות על פי הסיפור "סיפור אהבה" מאת אהרן אפלפלד.

14. בסיפורים קצרים רבים יש ביקורת על החברה הסובבת את הדמות המרכזית או על הדמות המרכזית.

מהי הביקורת בסיפור קצר שלמדת? הסבר והדגם כיצד היא באה לידי ביטוי בסיפור.

15. סיפורים קצרים רבים מציגים דמויות במשבר.

בחר בסיפור קצר שלמדת, תאר את המשבר של הדמות, והסבר כיצד היא מתמודדת אִתּוֹ.

"סיפור אהבה" / אהרן אפלפלד

16. כותרת הסיפור "סיפור אהבה" מעוררת בקורא ציפיות לעלילה רומנטית.

האם ציפיות אלה מתגשמות? הסבר והדגם את דבריך על פי היחסים המתוארים בסיפור.

פרק שלישי – דרמה

ענה על אחת מהשאלות 17-21 (26 נקודות).

שים לב: בשאלות 17-21 אפשר לענות רק על פי טרגדיה של סופוקלס או טרגדיה של שקספיר.

טרגדיות של סופוקלס: "אנטיגונה" או "אדיפוס המלך"

17. עיוורון מסוגים שונים: פיזי או סמלי, ממלא תפקיד חשוב בטרגדיות "אנטיגונה" ו"אדיפוס המלך".

כיצד בא לידי ביטוי העיוורון הפיזי או הסמלי של שתיים מן הדמויות במחזה שלמדת?

הסבר את תפקידו של העיוורון בהנעת העלילה של הטרגדיה ובהבנת משמעותה.

"אנטיגונה"

18. אהבה ומוות מניעים את העלילה הטרגית במחזה "אנטיגונה".

הסבר קביעה זו, ובסס את דבריך על דוגמאות משלבים שונים בעלילה.

"אדיפוס המלך"

19. תאר כיצד מצטיירת דמותו של אדיפוס בתחילת הטרגדיה וכיצד היא מצטיירת בסיומה.

הסבר כיצד הבדלים אלה מעצבים את דמותו של אדיפוס כגיבור טרגי.

טרגדיות של שקספיר: "המלט", "המלך ליר", "מקבת", "אותלו"

20. בטרגדיות של שקספיר לדמויות של נשים יש תפקיד בהנעת העלילה ובהארת הדמות הראשית.

הסבר כיצד תפקידים אלה באים לידי ביטוי במחזה של שקספיר שלמדת. בסס את דבריך על

שתי דוגמאות משלבים שונים בטרגדיה.

21. קנאה, רצון לנקמה ורצון לשלוט הם כוחות המניעים את העלילה בטרגדיות של שקספיר.

בחר באחד מכוחות אלה, והסבר את השפעתו על ההתנהגות של אחת מן הדמויות בטרגדיה

שלמדת ועל התפתחות העלילה.

פרק רביעי – רומאן וספרי קריאה

ענה על אחת מהשאלות 22-23 (26 נקודות).

- 22.** תאר מערכת יחסים בין שתי דמויות ברומאן שלמדת או בספר הקריאה, והסבר מה אפשר ללמוד מיחסים אלה על כל אחת מן הדמויות.
- 23.** מרומאן שלמדת או מספר קריאה בחר בשניים מן האמצעים האמנותיים האלה: מוטיב, סמל, חלום, תיאורי סביבה ותיאורי טבע. תאר את האמצעים שבחרת, והסבר את תרומתם לעיצוב הדמויות ולהבנת המשמעות של היצירה.

בהצלחה!

זכות היוצרים שמורה למדינת ישראל
אין להעתיק או לפרסם אלא ברשות משרד החינוך